

3.4 Tilbageholdelse af pension

På baggrund af besøg på psykiatriske afdelinger stillede tilsynet spørgsmål til socialministeren, om kommunale sagsbehandlere kan tilbageholde en del af tvangsindlagte eller tvangstilbageholdte psykiatriske patienters pension, således at der kun udbetales lommepenge under indlæggelsen på en psykiatrisk afdeling.

Af socialministerens svar fremgik bl.a., at kommunale sagsbehandlere vil kunne disponere over patienternes pension, f.eks. på den i spørgsmålet anførte måde, hvor der enten er indgået en administrationsaftale med pensionisten, eller kommunen efter pensionslovens § 36 har truffet afgørelse om administration af pensionen.

I tilfælde, hvor pensionisten er i stand til at handle fornuftsmæssigt og selv kan foretage de nødvendige valg, men alligevel af forskellige årsager ikke mener sig i stand til eller kan klare de praktiske opgaver, der er forbundet med at varetage de økonomiske dispositioner som f.eks. at hæve penge, betale regninger m.v., kan pensionisten indgå en aftale om at overlade disse opgaver til andre.

I sådanne tilfælde er der ikke grundlag for at anvende pensionslovens § 36.

Efter pensionslovens § 36 kan kommunen træffe afgørelse om, på hvilken måde pensionen skal udbetales. Afgørelse kan træffes, hvis pensionisten ikke er umyndiggjort eller under anden form for værgemål, men hvor det skønnes, at pensionisten ikke er i stand til at administrere pensionen efter dens formål.

Bestemmelsen bør administreres med varsomhed, og der bør tages vidtgående hensyn til den enkelte pensionists ønsker og behov. Det er f.eks. ikke tilstrækkeligt, at pensionisten har en psykisk lidelse, hvis denne ikke giver sig udslag i, at den pågældende er ude af stand til at administrere sin økonomi.

3.5 Tvang i eget hjem

På baggrund af drøftelser i tilsynet stillede tilsynet spørgsmål til sundhedsministeren om der på et tidspunkt under et opsøgende psykoseteams indsats kan blive tale om at anvende tvangsforanstaltninger over for den psykisk syge i eget hjem.

Af sundhedsministerens svar fremgik, at alene patienter, der er heldøgnsindlagte på psykiatri-

ske afdelinger, er omfattet af psykiatrilovens bestemmelser om frihedsberøvelse og anvendelse af anden tvang.

Der er således ikke i øjeblikket lovhjemmel til at anvende tvang i eget hjem, og sundhedsministeren har ikke planer om at udvide lovens anvendelsesområde.

Hvis det under et opsøgende psykoseteams indsats bliver nødvendigt at anvende tvang over for en psykisk syg, skal den pågældende således indlægges på en psykiatrisk afdeling først.

3.6 Politiets medvirken

På baggrund af bl.a. tilsynets møde med Landsforeningen af Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark, jf. afsnit 4.2, stillede tilsynet spørgsmål til sundhedsministeren om politiets rolle i forhold til psykiatriske patienter, og hvilket regelsæt der regulerer politiets arbejde.

Af sundhedsministerens svar fremgik, at der skal ikke være tvivl om, at psykisk syge patienter, der er indlagt på psykiatrisk afdeling, er under sygehusets varetægt, og at sundhedspersonalet på afdelingerne er uddannet til at behandle disse mennesker. De patienter, der falder ind under psykiatrilovens anvendelsesområde, kan, hvis det ikke er muligt at opnå deres samtykke hertil, modtage den nødvendige behandling ved anvendelse af tvang. Som udslag af patientens sygdom kan der opstå urolige situationer, som personalet på sygehusene naturligvis i langt de fleste tilfælde er i stand til at håndtere selv. Der kan dog i ganske sjældne tilfælde opstå situationer, hvor det er nødvendigt at tilkalde politiet.

Sundhedsministeren havde endvidere indhentet en udtalelse fra Justitsministeriet. Ministeriet udtalte bl.a.:

»Det er Justitsministeriets opfattelse, at politiet som et naturligt led i varetagelsen af sine opgaver vil kunne komme personalet til undsætning og gribe ind, hvis det – i tilfælde hvor sygehuset undtagelsesvis ikke selv kan håndtere en voldsom patient – er nødvendigt for at afværge en aktuel og konkret fare for enkeltpersoner på hospitalet. Under hvilke betingelser, der kan gribes ind, og med hvilke magtmidler vil bero på de almindelige regler om politiets magtanvendelse uden for strafferetsplejen (retsplejelovens § 108 og straffelovens §§ 13 og 14).